

בבית המשפט העליון

רע"א 3222/15

לפני: כבוד השופטת א' חיות

המבקשים: 1. אליהו שני
2. שרה שני

נגד

המשיב: בנק מזרחי- טפחות בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
ירושלים (כבוד השופט א' רומנוב) מיום 01.04.2015
שניתנה בת"א 017408-01-11

בשם המבקשים: עו"ד אוהד שני

בשם המשיב: עו"ד יצחק גולדשטיין

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רומנוב) מיום 1.4.2015 בה נדחתה בקשת המבקשים בעניין גילוי מסמכים, מתן תשובות לשאלונים והיפוך נטלי הראיה והשכנוע בתביעה שהגישו נגד המשיב (להלן: הבנק).

1. בשנת 1997 הגיש הבנק בקשה בלשכת ההוצאה לפועל למימוש משכון בלתי מוגבל בסכום אשר נרשם לטובתו על בית המגורים של המבקשים כבטוחה להחזר אשראי שנטלו מן הבנק. מאז מתנהלים בין הצדדים הליכים שונים בעניין זה, לרבות תביעה שהגישו המבקשים בשנת 2011 לבית המשפט המחוזי בירושלים בה עתרו, בין היתר, לקציבת חובם לבנק ככל שיש כזה (לרקע העובדתי בפרשה ראו גם החלטתי מיום 27.8.2014 ברע"א 4999/14 בנק מזרחי טפחות בע"מ נ' שני (27.8.2014)).

2. ביום 15.5.2011 קבע בית המשפט כי על הצדדים לסיים את ההליכים המקדמיים בתוך 30 ימים וכי "מעבר לארכה זו לא תינתנה ארכות נוספות, אלא בהתקיים נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן". בחודש ספטמבר 2011 עתרו המבקשים למחיקת כתב ההגנה של הבנק בטענה שהבנק לא מילא אחר בקשות לגילוי המסמכים

שהעבירו לו (להלן: בקשה 9), אך בית המשפט לא הכריע בבקשה 9. כשנתיים לאחר מכן, ביום 30.8.2013, ובמסגרת החלטה הדוחה בקשה של הבנק למחוק סעיפים מכתב התביעה, ציין בית המשפט כי "על פני הדברים נראה, כי שלב הדיון המקדמי הסתיים, ועל כן ניתן לגשת לשלב הראיות". עוד הורה בית המשפט כי הצדדים לא יגישו תצהירי עדות וכי העדים ייחקרו בחקירה ראשית ובחקירה נגדית וכן כי ככל שצד יבקש במהלך שמיעת הראיות להגיש ראיה, בקשתו תידון ותוכרע במהלך הדיון. לבסוף, ציין בית המשפט כי "במידה ומי מהצדדים סבור כי התיק עדיין לא בשל לשמיעת ראיות שכן יש עניינים מקדמיים שנוותר לברר, כגון טענות בדבר אי גילוי מסמכים ... ככל שיש צורך במעורבות של בית המשפט, יש להגיש בקשה מתאימה".

3. באוקטובר 2013, כשנתיים לאחר שהוגשה בקשה 9 פנו המבקשים פעם נוספת לבית המשפט בבקשה למחוק את כתב ההגנה של הבנק בשל אי מילוי אחר בקשות לגילוי מסמכים, בקשה זו אף היא לא הוכרעה על ידי בית המשפט (להלן: בקשה 20). כשנה לאחר מכן, ביום 5.10.2014, בעקבות טענות שהעלו המבקשים לעניין אי-השלמת ההליכים המקדמיים, קבע בית המשפט כי המבקשים יגישו בקשה מתאימה בעניין זה, כי הבנק ישיב לבקשה זו וכי "אם ישנם עניינים המחייבים את הכרעתו של בית המשפט – על ב"כ התובעים [המבקשים] להגיש בקשה מתאימה". המבקשים טענו כי פנו לבנק בהתאם להחלטת בית המשפט, אך הבנק לא השיב לפניותיהם ומשכך ביקשו כי בית המשפט יכריע בבקשה 9 ובבקשה 20, ולחלופין כי יורה לבנק להמציא את המסמכים המבוקשים. בית המשפט הורה למבקשים לפרט מהם המסמכים הנדרשים והם עשו כן ואף הגישו בקשה נוספת ל"העברת נטל השכנוע וההוכחה" לבנק. בית המשפט קיים דיון בבקשות אלה ביום 31.3.2015 ובהחלטתו מיום 1.4.2015 דחה אותן בציינו כי בדיון שקיים התברר כי המבקשים מעלים טענות נוספות החורגות מעילת תביעתם המקורית - קציבת חובם לבנק – ובהן כי הבנק פעל בחוסר תום לב משפתח נגדם בהליכי הוצאה לפועל וכי אין לחייבם ב"ריבית נשך". בית המשפט ציין כי לא ראה מקום להכריע בשאלה האם מדובר ב"הרחבת חזית" וקבע כי עניין זה יוכרע בשלב שמיעת הראיות. עוד ציין בית המשפט, בדחותו את בקשת המבקשים לחייב את הבנק להציג מסמכים ולהשיב לשאלון, כי הצדדים מתדיינים שנים רבות במסגרת הליכים רבים ושונים וכי "[ה]דבר [ה]נותן יסוד לסברה שכל המסמכים נחשפו וכל השאלות כבר נענו".

בית המשפט הוסיף כי "העמימות שבהגדרת תביעתם" של המבקשים וכן הצורך למנוע את הימשכות ההליך וסרבולו מהווים טעם נוסף לדחיית הבקשות, בפרט בהינתן העובדה כי הבנק הגיש את הבקשה למימוש המשכון עוד בשנת 1997 וכן

בהינתן טענת המבקשים עצמם לפיה הזמן פועל לרעתם בשל הריבית המצטברת. מכל מקום, כך הוסיף וקבע בית המשפט, ניתן יהיה לברר את טענות המבקשים במסגרת שמיעת הראיות, ככל שיהיה בכך צורך. אשר לבקשת המבקשים להיפוך נטל הראיה חזר בית המשפט על קביעותיו מיום 30.8.2013 בכל הנוגע לסדר שמיעת העדויות והגשת הראיות, והוסיף כי הצדדים יטענו לעניין נטל הראיה בסיכומים והשאלה תוכרע בפסק הדין. עם זאת, הורה בית המשפט לבנק להגיש תצהיר בו יפרט את "קרן החוב אשר עומד בבסיסו של תיק ההוצאה לפועל", בצירוף כל הראיות התומכות בטענותיו ולמבקשים נשמרה הזכות לחלוק על טענות הבנק ולהגיש תצהיר נגדי 45 ימים לאחר קבלת התצהיר מטעם הבנק. בית המשפט הוסיף וקבע קדם משפט נוסף ליום 21.9.2015 וכן שלושה מועדים לדיוני ההוכחות במהלך חודש מרץ 2016.

4. מכאן הבקשה שלפניי בה טוענים המבקשים כי הבנק נמנע מלגלות להם מסמכים שטרם גולו על ידו, ובהם דפי החשבון המלאים, וכי מסמכים אלו רלוונטיים ואינם חסויים, כפי שטען הבנק. עוד נטען כי הבנק טרם נתן מענה לשאלונים וכי בהליכים קודמים בין הצדדים הודה הבנק כי לא מסר את המסמכים הנדרשים והוא מושתק מלטעון אחרת בשלב זה. המבקשים מוסיפים וטוענים כי אין חשש שהיענות לבקשתם תביא לעיכוב ההליך העיקרי, נוכח המועד שנקבע לשמיעת ההוכחות. עוד מבקשים העותרים להפוך את נטל הבאת הראיות שכן לגרסתם הודה הבנק בכך שחובם לא נקצב, ומשכך ובהתאם להוראות תקנה 159 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, עליו להוכיח את "קיומו של החוב".

5. הבנק טוען כי דין הבקשה להידחות על הסף בהינתן הוראות סעיפים 1(6) ו-1(10) לצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009 (להלן: צו בתי המשפט). לגופו של עניין, סומך הבנק ידיו על החלטת בית המשפט שניתנה, כך נטען, לאחר שקיים עשר ישיבות קדם משפט בהליך ומוסיף וטוען כי המבקשים העלו טענות חדשות בבקשה דנן מבלי שתמכו אותן בתצהיר. עוד טוען הבנק כי בהחלטות קודמות נקבע שהמבקשים נושאים בנטל ההוכחה וכי המבקשים לא הבהירו מה הרלוונטיות של המסמכים המבוקשים לתביעה שהגישו, אף שנתבקשו לעשות כן. הבנק מוסיף וטוען כי "כל המסמכים הרלוונטיים שהיו בידי הבנק הומצאו למבקשים" במסגרת ההליכים שנוהלו בין הצדדים. לבסוף טוען הבנק כי להבדיל מהבקשה למחיקת כתב הגנתו, המבקשים מעולם לא הגישו בקשה מפורטת לגילוי מסמכים, בית המשפט המחוזי לא הכריע בבקשה מסוג זה ואין מקום לעשות כן במסגרת הבקשה דנן.

6. טענות המבקשים בכל הנוגע למענה על השאלון ולסדר הבאת העדויות אינן ניתנות לערעור ברשות על פי הוראות סעיפים 1(6) ו-1(10) לצו בתי המשפט, ומטעם זה יש לדחותן על הסף. אשר לטענות המבקשים לעניין גילוי המסמכים, בניגוד לטענת הבנק המסמכים המפורטים בהודעת המבקשים מיום 11.1.2015 הם מסמכים ספציפיים. על כן, לא חלה בעניין זה הוראת סעיף 1(10) לצו בתי המשפט, אך אין בכך כדי להועיל למבקשים שכן מן הטעמים שיפורטו להלן אין מקום ליתן רשות ערעור בכל הנוגע לסוגיית גילוי המסמכים.

כפי שנפסק לא אחת, לערכאה הדיונית מסור שיקול דעת רחב בכל הנוגע להחלטות שבסדרי דין בכלל ובעניין גילוי ועיון במסמכים בפרט, וערכאת הערעור לא תתערב בהחלטות אלו אלא במקרים חריגים בהם ההחלטה אינה מתקבלת על הדעת או מתעלמת מנסיבות שהיה מקום להתחשב בהן (ראו למשל רע"א 6746/13 מטאנס נ' ח'ורי, פסקה 6 (30.12.2013); רע"א 1869/15 שמש נ' פארם אפ שיווק (1966) בע"מ, פסקה 6 (14.4.2015)). המקרה שבפנינו אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה בקובעו כי נוכח ריבוי ההליכים בין הצדדים והימשכותם יש מקום להניח כי כל המסמכים הדרושים למבקשים כבר גולו וכי מסקנה זו מתבקשת גם נוכח עמימות עילת התביעה והימשכות ההליך שבפניו. במסקנה זו לא ראיתי מקום להתערב. לכך יש להוסיף את השיהוי בהתנהלות המבקשים, העותרים להמשיך ולקיים הליכים מקדמיים למרות שכבר בהחלטתו מיום 15.5.2011 (!) קצב בית המשפט ארכה של 30 ימים בלבד לסיום ההליכים המקדמיים בציינו כי לא תינתנה ארכות נוספות אלא בהתקיים נסיבות "מיוחדות ויוצאות דופן" ונסיבות כאלה לא הוצגו על ידי המבקשים. שני טעמים נוספים תומכים אף הם בדחיית הבקשה וכוונתי להצהרת הבנק לפיה מסר למבקשים את כל המסמכים הרלוונטיים, ולהחלטת בית המשפט לחייב את הבנק להגיש תצהיר בו יפרט את חישוב קרן החוב, בצירוף כל הראיות התומכות בחישוב זה. ההצהרה האמורה של הבנק והתצהיר שעליו הורה בית המשפט, יש בהם כדי להשיג במידה רבה את המטרה שנועדה הבקשה לגילוי מסמכים ספציפיים להשיג, ומכל מקום בנסיבות שתוארו לעיל בהחלט הגיעה העת לקדם ולסיים את ההכרעה בתביעה גם אם לא מוצו עד כה ההליכים המקדמיים. עניין לנו בתביעה שהוגשה בשנת 2011 והיא תלויה ועומדת מזה כארבע שנים בלא ששלב ההוכחות בה החל. מצב דברים זה הינו בלתי-רצוי בעליל ומן הראוי להאיץ ככל הניתן את שמיעת ההוכחות ויפה שעת אחת קודם.

7. סיכומם של דברים – הבקשה נדחת.

אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ד' באב התשע"ה (20.7.2015).

ש ו פ ט ת

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 15032220_V04.doc גק
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il